

Προς
την Αποκεντρωμένη Διοίκηση
Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας
Γραφείο Συντονιστή

Θέμα: Έκθεση απόψεων της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης Αποχέτευσης Ιωαννίνων (ΔΕΥΑΙ) επί της υπ' αριθμ. 3016/22-7-2022 Αναφοράς στη Βουλή των Ελλήνων, η οποία κοινοποιήθηκε στον Δήμο Ιωαννιτών δυνάμει του υπ' αριθ. πρωτ. 94080/22-8-2022 εγγράφου σας και ο Δήμος μας κοινοποίησε αυθημερόν (αριθ. πρωτ. ΔΕΥΑΙ 8281/22-8-2022).

Επί της ανωτέρω αναφοράς επαγόμεστε τα ακόλουθα:

Α. Στο Άρθρο 1 του Ν. 1069/1980 περί των Επιχειρήσεων Ύδρευσης – Αποχέτευσης (Ιδρυτικός νόμος των Δ.Ε.Υ.Α.) ορίζεται ότι οι ΔΕΥΑ αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της παρ. 4 του άρθρου 252 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΔΚ), **έχουν κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα** και διέπονται από τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από άλλες ειδικές διατάξεις του παρόντος, του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του ν. 3852/2010 (Α' 87). Οι Δ.Ε.Υ.Α. λοιπόν έχουν ως σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού συμφέροντος σε τοπικό επίπεδο, αφού είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την τοπική και βιώσιμη ανάπτυξη και παρέχουν μία ζωτικής σημασίας υπηρεσία, ενώ εμπλέκονται και στη διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, στην προστασία του περιβάλλοντος και τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας (βλ. ΑΠ 829/2018, ΕφΙωανν 162/2018, Πράξη 264/2013 Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη διενέργεια προληπτικού ελέγχου δαπανών, γνωμ. ΝΣΚ 772/2001). Ανεξαρτήτως του νομικού ενδύματος ως ΝΠΙΔ επιδιώκουν σκοπό δημοσίου συμφέροντος (ύδρευση, αποχέτευση), δεδομένου ότι παρέχουν αγαθά ζωτικής σημασίας για το

κοινωνικό σύνολο (βλ. άρθρα 1§2 και 2§1 Ν. 1069/1980 – ΑΠ 829/2018, 113/2017, Ελ.Συν. Ι Τμ. Πραξ. 94/2012), και παρότι είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου με ιδιωτική αυτονομία, που έχουν συσταθεί ως τέτοια για να μπορούν να λειτουργούν με αυτοτέλεια και ευελιξία, κατά την εκτέλεση των αναγκαίων υποδομών στον τομέα ύδρευσης-αποχέτευσης και επεξεργασίας αστικών υγρών αποβλήτων, **έχουν συνάμα έντονο δημόσιο κοινωφελές χαρακτήρα, του οποίου δεν μπορούν να απεκδυθούν.** Στο πλαίσιο των υπηρεσιών τους **εισπράττουν τα καταβαλλόμενα εκ μέρους αυτών ανταποδοτικά τέλη, το ύψος των οποίων καθορίζεται πρωτογενώς από το Δημοτικό Συμβούλιο του οικείου Δήμου (πρβ. ΣτΕ 1727/2003), μετακυλίνοντας κατά τον τρόπο αυτό το οικονομικό βάρος της λειτουργίας τους στο κοινωνικό σύνολο.** Παρέπεται δε εκ των ανωτέρω ότι οι Δ.Ε.Υ.Α., ως επιχειρήσεις φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, **οφείλουν να τηρούν την ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΗΣΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ,** που επιβάλλει την εκπλήρωση των εκ του νόμου ανατιθέμενων σε αυτές αρμοδιοτήτων **με την κατά το δυνατόν ηπιότερη επιβάρυνση του προϋπολογισμού τους για την εξασφάλιση της δημοσιονομικής βιωσιμότητας τους** (βλ. Ε.Σ. Κ.Π.Ε.Δ. στο VII Τμ. 102/2016).

Δεδομένης της στενής σύνδεσης των Δ.Ε.Υ.Α. με τους Ο.Τ.Α. που τις συστήνουν (καθόσον εποπτεύονται από τον αντίστοιχο Ο.Τ.Α., η πλειοψηφία της διοίκησής τους διορίζεται και ελέγχεται από αυτόν και επιδιώκουν την πραγμάτωση σκοπού δημοσίου συμφέροντος) **αλλά και του ακραιφνώς δημοσίου σκοπού που αυτές υπηρετούν,** ο νομοθέτης (α. 276 παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων) τις εξομοίωσε πλήρως προς τους οικείους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης ως προς την εν γένει απαλλαγή τους από οικονομικά βάρη που συνάπτονται με τη δράση τους, από κρατήσεις και από κάθε δικαστικό τέλος στις δίκες τους, και απολαμβάνουν, σύμφωνα με το εδάφιο β' της ίδιας παραγράφου, και όλων ανεξαιρέτως των ατελειών και τα δικαστικών, διοικητικών και δικονομικών προνομίων που παρέχονται στο Δημόσιο. Η εξομοίωση δε αυτή αποδεικνύει την πρόδηλη πρόθεση του νομοθέτη να επιφυλάξει για τις εν λόγω επιχειρήσεις ένα **ιδιαίτερο καθεστώς προνομίων ως εκ του δημοσίου σκοπού που επιτελούν.** Το καθεστώς δε αυτό σχετίζεται με την οικονομική ανακούφιση του Δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των άλλων οργανισμών και επιχειρήσεων, περιλαμβανομένων των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας, **δεδομένου ότι οι σχετικές δαπάνες επιβαρύνουν τελικώς τους φορολογούμενους και στις περιπτώσεις των μη επιχορηγουμένων από το Κράτος επιχειρήσεων κοινής ωφελείας το κόστος των παρεχομένων στους πολίτες υπηρεσιών τους** (βλ. ΑΠ 614/2018, 227/2016 ΟΛΑΠ 10/1998, ΤρΝομΠλ Νόμος).

B. 1. Με την από 14-02-2014 και με α/α κατάθεσης 191/2014 αγωγή τους στο Μονομελές Πρωτοδικείο Ιωαννίνων οι εργαζόμενοι της ΔΕΥΑΙ ζήτησαν μεταξύ άλλων να υποχρεωθεί η Δ.Ε.Υ.Α.Ι. να καταβάλει σε καθέναν από αυτούς τις αποδοχές του, όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί πριν την ημερομηνία θέσης σε ισχύ του Ν. 4093/2012, ήτοι όπως αυτές είχαν διαμορφωθεί και καταβάλλονταν έως και τον μήνα Δεκέμβριο του 2012. Επί της αγωγής, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 537/2018 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων με την οποία κρίθηκε ότι η η Δ.Ε.Υ.Α.Ι. δεν υπάγεται στις διατάξεις του Ν. 4093/2012. Κατά της ανωτέρω πρωτόδικης απόφασης ασκήσαμε ενώπιον του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων την από 27-9-2018 έφεσή μας ζητώντας την εξαφάνιση της υπ' αριθμ. 537/2018 πρωτόδικης απόφασης για τους αναφερόμενους στην έφεση λόγους. Επί της εφέσεώς μας εκδόθηκε την 30-6-2021 η υπ' αριθμ. 93/2021 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, με την οποία έγινε δεκτή τυπικά και ουσιαστικά η έφεση μας και εξαφανίστηκε η με αριθμό 537/2018 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων. Στη συνέχεια, το δικάσαν εφετείο κράτησε και δίκασε την από 14-2-2014 αγωγή των αντιδίκων και την απέρριψε συνολικά.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την υπ' αρ. 93/2021 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, η ΔΕΥΑΙ υπάγεται στο ρυθμιστικό πεδίο όλων των λεγόμενων μνημονιακών νόμων, δηλαδή των Ν. 3833/2010, 3845/2010, 4024/2011 και 4093/2012 αναφορικά με τη μισθοδοσία του προσωπικού της και απέρριψε τελεσιδικώς την σχετική αγωγή των εργαζομένων με την οποία ζητούσαν οι αποδοχές τους να παραμείνουν στα επίπεδα της 31/12/2012. Σημειωτέον **ότι η εν λόγω εφετειακή απόφαση ακολούθησε την ΠΑΓΙΑ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ επί του θέματος της υπαγωγής του προσωπικού των Δ.Ε.Υ.Α. στις διατάξεις του ενιαίου μισθολογίου** (ενδεικτικά 5/2022 Ολομέλειας Αρείου Πάγου, 848/2020, 738/2020, 1210/2019, 1097/2018 και 113/2017 Αποφάσεις Αρείου Πάγου) ενώ η πρωτόδικη υπ' αριθμ. 537/2018 Απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων είχε κάνει δεκτή την αγωγή των εργαζομένων, **κρίνοντας έτσι contra στην ήδη εκδοθείσα υπ' αριθμ. 113/2017 απόφαση Α.Π.**

2. Πριν την κατάθεση της προαναφερθείσας αγωγής είχε ασκηθεί η από 14-10-2013 αίτηση ασφαλιστικών μέτρων των αντιδίκων που έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 41/2014 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων (διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων). Με αυτή την απόφαση υποχρεώθηκε η Επιχείρησή μας, να αποδέχεται, **προσωρινά, μέχρι την έκδοση οριστικής απόφασης επί της αντίστοιχης αγωγής που θα ασκούσαν οι αντίδικοι**, τις

προσηκόντως προσφερόμενες υπηρεσίες τους προβαίνοντας και στην καταβολή των μηνιαίων αποδοχών τους, στο ύψος που καταβάλλονταν πριν την 31η-12-2012, δηλαδή πριν τη έναρξη ισχύος των μισθολογικών διατάξεων του Ν. 4093/2012. Μετά την θέση σε ισχύ του νεότερου μισθολογικού νόμου 4354/2015 η ΔΕΥΑΙ άσκησε ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων αίτηση ανάκλησης της υπ' αριθμ. 41/2014 απόφασης ασφαλιστικών μέτρων και με την υπ' αριθμ. 142/2017 απόφασή του το Δικαστήριο έκρινε πως *«δεν εμποδίζει την αιτούσα (ενν. Δ.Ε.Υ.Α.Ι.) να προσδιορίσει τις αποδοχές των ήδη καθ' ων η αίτηση (ενν. εργαζομένων της Δ.Ε.Υ.Α.Ι.) βάσει του νεότερου νόμου 4354/2015 (μετά βέβαια την έναρξη ισχύος του) χωρίς να μπορεί να αντιταχθεί εναντίον της (ενν. Δ.Ε.Υ.Α.Ι.) εκ μέρους των ήδη καθ' ων η αίτηση (ενν. εργαζομένων της Δ.Ε.Υ.Α.Ι.) το προσωρινό δεδικασμένο που παρήχθη από την απόφαση εκείνη ... η ανάκληση του προσωρινού μέτρου που διατάχθηκε με την 41/2014 (και 180/2014) απόφαση δεν είναι απαραίτητη για προσδιορισμό των αποδοχών των καθ' ων βάσει του νεότερου νόμου...»*.

Συνεπώς, το νομοθετικό καθεστώς που είναι εφαρμοστέο ως προς τις αποδοχές των εργαζομένων της Δ.Ε.Υ.Α.Ι. από 1.1.2016 είναι οι μισθολογικές διατάξεις του Ν. 4354/2015, και σύμφωνα μάλιστα με την υπ' αριθμ. Πρωτ. 7377/31-7-2017 βεβαίωση της Υπηρεσίας Διοικητικού της Επιχείρησης έχει γίνει εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4354/2015 σε συνδυασμό με την υπ' αριθμ. 41/2014 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων.

Γ. Την 14-09-2021 το Δ.Σ. της Δ.Ε.Υ.Α.Ι. συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις σε συνέχεια της έκδοσης της υπ' αρ. 93/2021 απόφασης του Μον. Εφετείου Ιωαννίνων. Σύμφωνα με την υπ' αρ. 12/207/14-09-2021 **ΟΜΟΦΩΝΗ** απόφαση της ως άνω συνεδρίασης (ΑΔΑ: 60Ω9ΟΡΙΞ-ΤΔΒ) , το Δ.Σ. απεφάσισε: 1. Τη συμμόρφωση της υπηρεσίας με τη υπ' αριθμ. 93/2021 τελεσίδικη απόφαση το Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων. 2. α) Την αναμόρφωση και ορθό προσδιορισμό της μισθοδοσίας του καθενός από τους υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ οι οποίοι εμφανίζονται ως εφεσίβλητοι στη προαναφερόμενη απόφαση 93/2021 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, σύμφωνα με το σκεπτικό της τελεσίδικης αυτής απόφασης, με ημερομηνία εφαρμογής από την λήψη της παρούσας απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου και εφεξής β) **Την αναζήτηση, από τους ανωτέρω υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών σε αυτούς αποδοχών για το χρονικό διάστημα από 1/1/2013 μέχρι σήμερα.** 3. Την ανάθεση, σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4412/2016, σε ειδικούς εμπειρογνώμονες, οι οποίοι θα επιλεγούν στο αμέσως

επόμενο χρονικό διάστημα με κριτήρια αφενός την μακρά εμπειρία τους στο αντικείμενο και αφετέρου την ταχύτητα και αμεσότητα της υπηρεσίας α) του ορθού και ακριβή προσδιορισμού της μισθοδοσίας των ανωτέρω υπαλλήλων της ΔΕΥΑΙ σύμφωνα με την προαναφερόμενη απόφαση β) **του προσδιορισμού τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών στους ανωτέρω υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ κατά το χρονικό διάστημα από 1/1/2013 μέχρι σήμερα.**

Δ. 1. Όπως ορίζει το ΝΔ 356/1974, άρθρο 3 παρ. 1 «τα εξ οιασδήποτε αιτίας χρέη προς το Δημόσιο καταβάλλονται εφάπαξ, εις δόσεις δε εφόσον ιδίαι διατάξεις περί τούτου ορίζουν". Επομένως, τυχόν χρέη προς το Δημόσιο καταβάλλονται είτε εφάπαξ είτε με δόσεις .

2. Περαιτέρω, με τη διάταξη του άρθρου 7 του ν. 4354/2015, ορίζεται ότι:

"Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται οι μόνιμοι και δόκιμοι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι καθώς και οι υπάλληλοι με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου και ορισμένου χρόνου: α) των φορέων της περίπτωσης στ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), β) των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.), της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/ 2014 (Α' 143), γ) των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.), δ) των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού ε) των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), στ) των Νομικών Προσώπων Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) που ανήκουν στο κράτος, ή σε Ν.Π.Δ.Δ. ή σε Ο.Τ.Α.- κατά την έννοια της επίτευξης κρατικού ή δημόσιου ή αυτοδιοικητικού σκοπού, εποπτείας, διορισμού και ελέγχου της πλειοψηφίας της Διοικήσεως τους- ή επιχορηγούνται τακτικά, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, από κρατικούς πόρους κατά πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ετήσιου προϋπολογισμού τους, συμπεριλαμβανομένων των Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας».

Στην περίπτωση στ' του ανωτέρω άρθρου υπάγονται χωρίς αμφισβήτηση οι ΔΕΥΑ (ιδ. υπ' αριθμ. πρωτ. 2/31029/ΔΕΠ/6-5-2016 ερμηνευτική Εγκύκλιο του Υπουργείου Οικονομικών). Εξάλλου με εξαίρεση τα θέματα που ρυθμίζονται από τις ειδικές διατάξεις του ΔΚΚ, για την είσπραξη των δημοτικών εσόδων και των νομικών τους προσώπων, εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις του Κώδικα Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΝΔ 356/1974 , Ν. 4224/2013), όπως αυτές ισχύουν κάθε φορά (άρθρο 167 παρ. 1 Ν 3463/2006).

Η εφαρμογή αυτή γινόταν και προηγουμένως δεκτή και πριν την έκδοση του Ν. 4354/2015, ανεξαρτήτως εάν επρόκειτο για έσοδα που εισπράττει η ΔΟΥ ή η ταμειακή υπηρεσία του δήμου

ή των νομικών τους προσώπων (Γνωμ. ΝΣΚ 532/1989). Άλλωστε στην παρ. 1 του άρθρου 91 του ΚΕΔΕ, όπως αυτή αντικαταστάθηκε από την παρ. 3 του άρθρου 17 του Ν 2579/1998 και Ν. 4224/2013, ορίζεται ρητά, ότι σε όσες περιπτώσεις ανατίθεται στις ΔΟΥ η είσπραξη των εσόδων των ΟΤΑ και των νομικών τους προσώπων, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ΚΕΔΕ. Στην παρ. 2 του ιδίου άρθρου, όπως αυτή ισχύει, προβλέπεται ότι τα όργανα του δημοσίου που έχουν αρμοδιότητα για παροχή διευκολύνσεων τμηματικής καταβολής χρεών προς το δημόσιο, έχουν την ίδια αρμοδιότητα και για τα χρέη προς τους ΟΤΑ και τα νομικά τους πρόσωπα που εισπράττονται από τις ΔΟΥ.

Σχετικά με την ΔΕΥΑ Ιωαννίνων με την με αριθμ. ΔΠΕΙΣΑ 1041811 ΕΞ2014 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών «Είσπραξη εσόδων υπέρ τρίτων από τις Δ.Ο.Υ (ΦΕΚ 691/19-3-2014 τεύχος Β΄), έχει αποφασιστεί και ανατεθεί στις Δ.Ο.Υ η είσπραξη των εσόδων της.

3. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 24 του νόμου 4354/2015, με έναρξη ισχύος από 1/1/2016, ορίζεται ότι οφειλές υπαλλήλων ή λειτουργών των φορέων που υπάγονται στις διατάξεις του Ν.4354/15, από αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές ή αποζημιώσεις εν γένει, δύναται να επιστρέφονται εφάπαξ χωρίς προσαυξήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 123 του ν. 4270/ 2014 (Α΄ 143). Σύμφωνα με την παρ.2 η επιστροφή του καθαρού ποσού συν την αναλογία του φόρου, που έλαβε ο υπάλληλος, δύναται να γίνεται και με παρακράτηση του ενός δέκατου (1/10) των καθαρών μηνιαίων αποδοχών του ή της σύνταξης, εφόσον στο μεταξύ αυτός κατέστη συνταξιούχος, σύμφωνα με την παρ. 3 σε περίπτωση άρνησης επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών της παραγράφου 1, καταλογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσίου λογιστικού ενώ σύμφωνα με την παρ. 4 τυχόν έφεση κατά των σχετικών πράξεων καταλογισμού ασκείται σύμφωνα με τις διατάξεις του **άρθρου 80** του ν. **4129/2013** (Α΄52). Στις περιπτώσεις υπαλλήλων, που δεν υπάγονται στις ανωτέρω διατάξεις, η έφεση ασκείται ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων.

Ωστόσο, η παρ. 2 του άρθρου 24 ν. 4354/2015 ορίζει ότι σε περίπτωση άρνησης επιστροφής τούτων, τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά καταλογίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού (Ν. 4270/2014) και συγκεκριμένα το άρθρο 152 του Ν. 4270/2014, και περαιτέρω η άρνηση επιστροφής αυτών λογίζεται από το νομοθέτη ως «ΕΛΛΕΙΜΜΑ» καταλογιστέο. Έλλειμμα δημοσίου υπολόγου είναι οποιαδήποτε έλλειψη χρημάτων, αξιών και υλικού που διαπιστώνεται με την νόμιμη διαδικασία στην διαχείριση του, καθώς και

οποιαδήποτε άλλη κατάσταση διαχείρισης που θεωρείται έλλειμμα από το νόμο (άρθρο 152 παρ. 1 του Ν. 4270/2014).

Έπεται ότι εφόσον για τους υπαλλήλους που έλαβαν αχρεωστήτως μεγαλύτερες αποδοχές από αυτές, που από τον νόμο δικαιούνταν, σε περίπτωση άρνησης επιστροφής των ποσών που καταβλήθηκαν αχρεωστήτως, αυτά καταλογίζονται, εξ αντιδιαστολής συνάγεται ότι η αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από τον Φορέα (εν προκειμένω την Δ.Ε.Υ.Α.Ι.) είναι ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ και όχι δυνητική. Προς την ερμηνεία αυτή συγκλίνει και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ν.Σ.Κ) το οποίο με την με αριθμ. 164/2016 Γνωμοδότηση του ΣΤ' τμήματος γνωμοδότησε ότι εφόσον χρηματικό ποσό (επίδομα θέσης ευθύνης) κατεβλήθη αχρεωστήτως και κατά παράβαση των ισχυουσών διατάξεων σε υπάλληλο της Ερωτώσας Υπηρεσίας, αυτή ΟΦΕΙΛΕΙ να αναζητήσει αναδρομικά (βάσει της διατάξεως του άρθρου 24 Ν. 4354/2015) το ποσό το οποίο κατεβλήθη στον υπάλληλο αχρεωστήτως (οράτε και από 3-7-2019 Γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος Π. Ζυγούρη προς την Ένωση Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης –Αποχέτευσης (Ε.Δ.Ε.Υ.Α). Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ότι αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά είναι όχι μόνον εκείνα τα οποία εξ αρχής, κατά την καταβολή, δεν οφείλονταν, αλλά και εκείνα που οφείλονταν μεν κατά το χρονικό σημείο που κατεβλήθησαν, επιγενομένως όμως κατέστησαν αχρεώσιμα, διότι έπαυσε από οποιοδήποτε λόγο να υφίσταται η σχετική υποχρέωση. Από το συνδυασμό, εξ' άλλου, των διατάξεων των άρθρων 90 παρ. 2 και 91 του ν. 2362/1995, συνάγεται ότι ως **αφετηρία του χρόνου παραγραφής** της αξίωσης για απόδοση του αχρεωστήτως καταβληθέντος ορίζεται η πληρωμή αυτού ως αχρεωστήτου, ημεροχρονολογία από την οποία γεννάται η σχετική αξίωση. Όταν, όμως, η ως άνω πληρωμή είναι νόμιμη κατά το χρόνο που λαμβάνει χώρα, η δε υποχρέωση για απόδοση των καταβληθέντων προκύπτει από **επιγενομένους λόγους**, εξυπακούεται ότι ο χρόνος της παραγραφής αρχίζει όχι από την πληρωμή, αλλά **από τη γένεση της αξίωσης** για αναζήτηση των καταβληθέντων. (Ελ.Συν. Κλιμ.Τμ.7 Πράξη 301/2015).

ΣΤ. 1. Μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 93/2021 τελεσίδικης απόφασης του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, οι επιπλέον διαφορές των ποσών των αποδοχών που εισπράχθηκαν βάσει των ως άνω αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, καθίστανται πλέον αχρεωστήτως καταβληθείσες και η ΔΕΥΑΙ **έχει υποχρέωση, ως ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΕΝΗ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ**

ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ, να αναζητήσει τα ποσά που αχρεωστήτως κατέβαλλε στον καθένα από τους ως άνω αναφερόμενους ενώ ο καθένας από αυτούς έχει υποχρέωση τα επιπλέον ποσά μισθοδοτικών αποδοχών, που έχει εισπράξει βάσει των ως άνω αποφάσεων να τα επιστρέψει ως αχρεωστήτως εισπραχθέντα, όπως ειδικότερα ο Νόμος ορίζει.

2. Η αναζήτηση των τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών ποσών από τη Δ.Ε.Υ.Α.Ι. δεν προσκρούει στη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος, οι διατάξεις του οποίου δε συντρέχουν εν προκειμένω, καθώς η Δ.Ε.Υ.Α.Ι. ουδέποτε δημιούργησε στους εργαζομένους της την παραμικρή υπόνοια, πολλώ δε μάλλον την πεποίθηση, ότι δεν θα αναζητήσει τυχόν αχρεωστήτως καταβληθείσες αποδοχές. Τουναντίον από την έναρξη των δικαστικών ενεργειών των εργαζομένων εις βάρος της επιχείρησης, η ΔΕΥΑΙ όχι μόνο δεν αδράνησε αλλά δήλωσε πανηγυρικά τη βούλησή της για εφαρμογή των διατάξεων του Ν. 4093/2012, αντιδικώντας σφόδρα με τους εργαζόμενους και ασκώντας κάθε πρόσφορο ένδικο βοήθημα προς υπεράσπιση των συμφερόντων της. Εξάλλου κατά την πολυετή εξέλιξη αυτής της δικαστικής αντιδικίας, οι εργαζόμενοι προφανώς και γνώριζαν ότι υπάρχει το ενδεχόμενο να μη δικαιωθούν δικαστικά, όπως συμβαίνει βέβαια σε κάθε δικαστική διεκδίκηση, ιδίως δε μετά την έκδοση της υπ' αριθμ. 113/2017 απόφασης του ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ που έκρινε πως οι ΔΕΥΑ υπάγονται στους Ν.Ν. 4024/2011 και 4093/2012, την οποία απόφαση οι εργαζόμενοι αναμφισβήτητα γνώριζαν, καθόσον την επικαλέστηκαν στην από 9-6-2017 προσθήκη τους ενώπιον του Πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου. Κατόπιν τούτων οι εργαζόμενοι θα έπρεπε να θεωρούν σφόδρα πιθανή την αναζήτηση εκ μέρους της Επιχείρησης τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών σε αυτούς αποδοχών.

3. Αναφορικά δε με τη συμμόρφωση της Δ.Ε.Υ.Α.Ι. με τη υπ' αριθμ. 93/2021 τελεσίδικη απόφαση το Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, μέχρι και σήμερα, έχει λάβει χώρα, από 1/2/2022, η αναμόρφωση και ο ορθός προσδιορισμός της μισθοδοσίας του καθενός από τους εν ενεργεία υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ οι οποίοι εμφανίζονται ως εφεσίβλητοι στη προαναφερόμενη απόφαση 93/2021 τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων. Ωστόσο αναζήτηση, από τους ανωτέρω υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών σε αυτούς αποδοχών για το χρονικό διάστημα, από 1/1/2013 μέχρι την 1/2/2022, τελεί υπό την αίρεση της προηγούμενης ανάθεσης σε ειδικούς εμπειρογνώμονες του σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου 4412/2016 α) ορθού και ακριβή προσδιορισμού της μισθοδοσίας των ανωτέρω υπαλλήλων της ΔΕΥΑΙ σύμφωνα με την

προαναφερόμενη απόφαση και β) του προσδιορισμού τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών στους ανωτέρω υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ κατά το χρονικό διάστημα από 1/1/2013 και εντεύθεν και σε κάθε περίπτωση μέχρι την 1/2/2022 οπότε και άρχισε η εφαρμογή της ορθώς προσδιορισμένης μισθοδοσίας των εν ενεργεία υπαλλήλων. Η σχετική δε απόφαση του Δ.Σ. της ΔΕΥΑΙ, για την ανάθεση στους ειδικούς εμπειρογνώμονες των ανωτέρω υπό στοιχεία α και β ενεργειών, ελήφθη προσφάτως (1-8-2022), μετά από πολύμηνη αναζήτηση των πλέον κατάλληλων για την παροχή της ως άνω υπηρεσίας προσώπων.

Συμπερασματικά:

1) Η ΔΕΥΑΙ, μετά την έκδοση της υπ' αρ. 93/2021 ΤΕΛΕΣΙΔΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ του Μονομελούς Εφετείου Ιωαννίνων, έχει εκ του νόμου υποχρέωση να αναζητήσει τα ποσά που αχρεωστήτως κατέβαλλε στον καθένα από τους εφεσίβλητους εργαζομένους της, ενώ ο καθένας από αυτούς έχει υποχρέωση τα επιπλέον ποσά μισθοδοτικών αποδοχών, που έχει εισπράξει βάσει των ως άνω αποφάσεων του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ιωαννίνων, να τα επιστρέψει ως αχρεωστήτως εισπραχθέντα, όπως ειδικότερα ο Νόμος ορίζει.

2) Το Δ.Σ. της ΔΕΥΑΙ μόλις προσφάτως (1-8-2022) έλαβε τη σχετική απόφαση για την ανάθεση σε ειδικούς εμπειρογνώμονες του α) ορθού και ακριβή προσδιορισμού της μισθοδοσίας των ανωτέρω υπαλλήλων της ΔΕΥΑΙ σύμφωνα με την προαναφερόμενη απόφαση και β) του προσδιορισμού τυχόν αχρεωστήτως καταβληθεισών αποδοχών στους ανωτέρω υπαλλήλους της ΔΕΥΑΙ κατά το χρονικό διάστημα από 1/1/2013 και εντεύθεν και σε κάθε περίπτωση μέχρι την 1/2/2022 οπότε και άρχισε η εφαρμογή της ορθώς προσδιορισμένης μισθοδοσίας των εν ενεργεία υπαλλήλων. Δεν έχει δε προβεί σε καμία περαιτέρω ενέργεια αναζήτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

3) Η συνδρομή ή μη των προϋποθέσεων μη αναζήτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, που θα προκύψουν από την ολοκλήρωση της σχετικής εργασίας που ανατέθηκε στους ειδικούς εμπειρογνώμονες, δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθεί από τη Διοίκηση της ΔΕΥΑΙ. Πράγματι, η Επιχείρηση δεν δικαιούται να προβεί από μόνη της στη μη αναζήτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από το νόμο ελέγχοντας τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων. Τη συνδρομή ή μη των ως άνω προϋποθέσεων μπορεί να την αναγνωρίσει μόνο το Ελεγκτικό Συνέδριο όταν εκδικάζει σχετικές διαφορές αφού ο υπάλληλος αρνείται να επιστρέψει το αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό και ως εκ τούτου εκδίδεται καταλογιστική

πράξη σύμφωνα με την παρ. 3 αρθρ. 24 ν. 4354/2015. Επομένως, προϋπόθεση για τον έλεγχο της συνδρομής ή μη των ανωτέρω προϋποθέσεων μη αναζήτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών είναι α) η άρνηση των εργαζομένων να επιστρέψουν τα αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά, β) ο καταλογισμός αυτών από τα αρμόδια όργανα και γ) η άσκηση του ενδίκου βοηθήματος της εφέσεως κατά της καταλογιστικής πράξης (παρ. 4 αρθρ. 24 ν. 4354/2015) όπου θα γίνεται προβολή των λόγων συνδρομής των εν λόγω προϋποθέσεων μη αναζήτησης, επί των οποίων θα κρίνει το αρμόδιο τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με εκτίμηση

Αριστείδης Μπαρτζώκας
Πρόεδρος ΔΕΥΑΙ

Κοινοποίηση

κ. Δήμαρχο Ιωαννίνων
κ. Γενικό Διευθυντή ΔΕΥΑΙ